

10

KYSYMYSTÄ
JA VASTAUSTA
REILUSTA
KAUPASTA

1. MIKÄ ON MAAILMANKAUPPA?

Kehitysmaakaupat ja Maailmankaupat ovat reilun kaupan erikoisliikkeitä, pienoistavarataloja, joiden jokaisella tuotteella on tunnettu alkuperä. Eksoottisia ostosmatkoja Etelän tuottajien luokse voi toteuttaa ympäri Suomea sijaitsevissa myymälöissä, verkko-ostoksilla, kotikutsuilla tai messu-

toritapahtumissa. Reilun kaupan tuotteiden lisäksi myynnissä voi olla esimerkiksi ekotuotteita, kirjoja, suomalaisia käsitöitä tai järjestöjen varainhankintatuotteita. Maailmankaupat ovat uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumattomia. Ne ovat yhdistysten tai niiden omistamien yhtei-

söjen ylläpitämiä reilun kaupan erikoismyymälöitä, tukkuliikkeitä tai toimintaryhmiä. Maailmankaupassa työskentelee usein vapaaehtois-työntekijöiden rinnalla palkattua henkilökuntaa. Myyntityön ohessa he tekevät tiedotus- ja koulutustyötä reilun kaupan edistämiseksi.

Maailmakauppojen liitto ry
Världsbutikernas förbund rf

TUETTU ULKOMINISTERIÖN
KEHITYSYHTEISTYÖVARAIN

2. MITÄ EHTOJA REILUN KAUPAN ON TÄYTETTÄVÄ?

Maailmankaupat

- 1 tuntevat myymiensä tuotteiden alkuperän
- 2 käyvät reilua kauppaa ihmistä ja luontoa kunnioittaen
- 3 eivät hyväksy lapsityövoiman hyväksikäyttöä
- 4 harjoittavat suoraa tuontia ilman välikäsiä
- 5 maksavat kohtuullisen korvauksen tehdystä työstä
- 6 maahantuovat raaka-aineiden sijasta mahdollisimman pitkälle jalostettuja tuotteita
- 7 käyttävät tuottoensa kehitysmaiden ihmisten hyväksi
- 8 tekevät tiedotustyötä köyhyyttä ylläpitävien rakenteiden poistamiseksi

3. ONKO MAAILMANKAUPPOJA VAIN SUOMESSA?

Maailmankaupat kuuluvat maailmanlaajuiseen verkostoon, jonka piirissä on yli miljoona pienkäsi-työläistä ja -tuottajaa noin 3 000 ruohonjuuritason

järjestössä ja yli 50 maassa. Heidän tuotteitaan myydään tuhansissa Maailmankaupoissa reilun kaupan liikkeissä ympäri maailmaa.

Pelkästään Euroopassa kauppoja on noin 2 500, joita hoitaa palkatun henkilökunnan lisäksi yli 100 000 vapaaehtoista.

4. MITEN MAAILMANKAUPPOJEN TUOTTEET EROAVAT REILUN KAUPAN MERKITUOTTEISTA?

Reilun kaupan sertifiointijärjestelmä parantaa perhetuottajien ja suurtilojen työntekijöiden työ- ja elinoloja kehityksessa. Tuotannolle säädetyissä kriteereissä huomioidaan muun muassa tuottajien saama korvaus, ympäristön hyvinvointi ja ihmisoikeudet. Kriteerit asettaa Reilun kaupan merkkijärjestöjen ja kehityks maiden tuottajien yhteistyöjärjestö FLO (Fairtrade Labelling Organizations International). Järjestelmä ei sertifioi yrityksiä, vaan

tuotteita ja raaka-aineita. Maailmankaupoissa myydään merkkituotteiden lisäksi käsitöitä, joita maahantuodaan pitkäaikaisilta kauppakumppaneilta. Maailmankauppojen toiminnassa olennaista ovat suorat kauppasuhteet pieniin tuottajaryhmiin. Useimmiten työntekijät ovat yhteiskunnassa huonossa asemassa olevia, kuten naisia, vammaisia tai kastijärjestelmän alistamia ihmisiä. Kaupankäynnissä on mahdollisimman

vähän välikäsiä, eikä siihen osallistu suuryrityksiä.

Maailmankauppojen harjoittamassa kaupassa tärkeää on myös mahdollisimman pitkälle jalostettujen tuotteiden maahantuo minen. Näin tuotteen jalostusarvo jää alkuperämaahan luoden kestäväää pohjaa paikalliselle taloudelle. Maailmankauppatoiminnassa syntyvä liikevoitto sijoitetaan takaisin reilun kaupan järjestelmään.

5. MITEN REILUN KAUPAN TUOTTEITA VALVOTAAN?

Reilu kauppa perustuu avoimuudelle. Suorat ja pitkäaikaiset kauppasuhteet helpottavat molempuolista tunnettavuutta ja tiedon vaihtoa; Maailmankaupat tuntevat tuotteidensa alkuperän ja tekijät. Maahantuovat Maailmankaupat vierai-

levat tuottajayhteisöissä valvoen näiden toimintaa itse mm. tutustumalla kirjanpitoon ja haastatelmalla työntekijöitä ulkopuolisen tulkin välityksellä. Tuottajien, maahantuojien ja jälleenmyyjien yhteinen kansainvälinen järjestö

World Fair Trade Organization valvoo jäseniltään edellyttämäänsä reilun kaupan periaatteiden noudattamista. Maailmankaupoissa myytäviä Reilun kaupan sertifioituja merkkituotteita valvoo FLO-CERT -valvontayhtiö.

6. MITEN YMPÄRISTÖ HUOMIOIDAAN MAAILMANKAUPPOJEN TUOTTEISSA?

Reilu kauppa rohkaisee toiminnallaan vastuullisiin tuotantomenetelmiin.

Maailmankaupat suosivat alkuperämaassa mahdollisimman pitkälle jalostettuja tuotteita, joloin kuljetuksia voidaan

vähentää ja hyödyntää paikallisesti saatavissa olevia raaka-aineita ja työvoimaa. Perinteiset maailmankauppatuotteet ovat käsitöitä, jotka valmistetaan pitkälti uusiutuvista, biohajoavista

ta materiaaleista ja usein ilman sähköä. Tuotteet kuljetetaan pääasiassa meriteitse, joka on lentorahtiin verrattuna vähemmän ympäristöä kuormittavaa.

7. KÄYTETÄÄNKÖ TUOTTEIDEN VALMISTUKSESSA LAPSITYÖVOIMAA?

Reiluun kauppaan ei kuulu lapsityövoiman hyväksikäyttöä. Kaupan osapuolet ovat sitoutuneet kunnioittamaan

ihmisoikeuksia ja noudattamaan YK:n lasten oikeusjulistusta.

Lapsuuteen kuuluvat leikki ja koulunkäynti.

Tuottajaperheiden toimeentulon parantuessa yhä useampi lapsi pääsee kouluun.

8. KUINKA PALJON TUOTTEEN HINNASTA MENEE SEN TEKIJALLE?

Reilu kauppa ei ole rahapua vaan oikeudenmukaista kaupankäyntiä.

Tuotteen hinta muodostuu useista tekijöistä kuten palkoista, materiaalikuluista, kuljetuskustannuksista, tullimaksuista, tuottajamaan vientiorganisaation kustannuksista ja tuottajayhteisön osuudesta. Näiden päälle

lisätään vielä arvonlisävero sekä suomalaisen Maailmankaupan tukku- ja vähittäismyyntikate. Kate käytetään toiminnan kuluihin, kuten liiketilan vuokraan ja työntekijöiden palkkoihin. Materiaali- ja kuljetuskustannusten osuus tuotteen hinnasta vaihtelee maittain ja

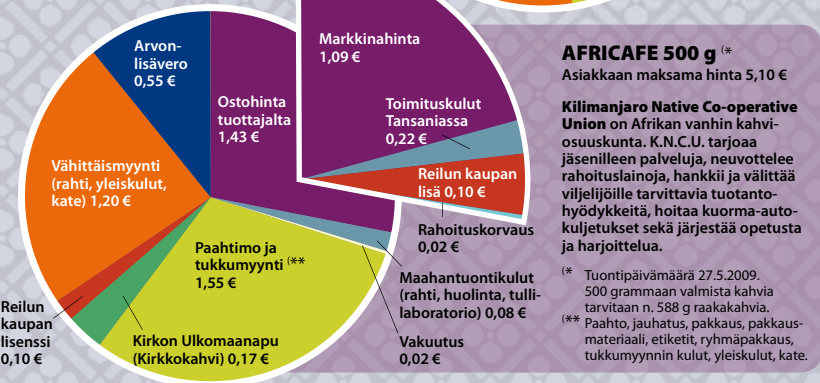
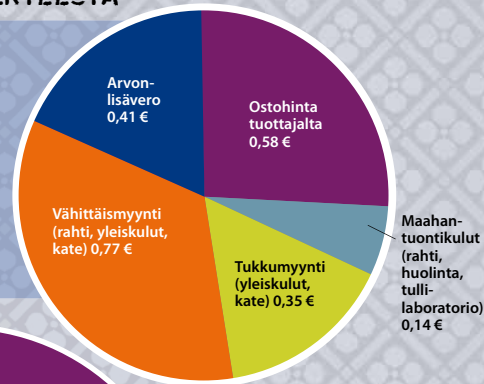
tuotteittain, minkä vuoksi tekijälle menevä osuus hinnasta on erisuuruinen eri tuotteissa. Tuottajayhteisöille tuotteista maksetaan kuitenkin sellainen hinta, joka takaa työntekijöille riittävän toimeentulon perheidensä elättämiseen paikallinen hintataso huomioon ottaen.

ESIMERKKEJÄ HINTARAKENTEESTA

TUOKSUSAIPPUA 100 g

Asiakkaan maksama hinta 2,25 €

Eteläintialainen reilun kaupan saippuanvalmistaja **Palam Rural Centre** tarjoaa työntekijöilleen toimeentulon lisäksi talon, puhtaan veden ja ilmaisen terveydenhuollon. Lapset saavat ilmaisen koulutuksen Palamin omassa koulussa, jonka opetus painottaa tietotekniikkaa. Lisäksi työntekijöiden vanhuus on turvattu eläkejärjestelmän avulla.

AFRICAFAE 500 g (*)

Asiakkaan maksama hinta 5,10 €

Kilimanjaro Native Co-operative Union on Afrikan vanhin kahvi-osuuskunta. K.N.C.U. tarjoaa jäsenilleen palveluja, neuvottelee rahoituslainsäädäntöä, hankkii ja välittää viljelijöille tarvittavia tuotantohyödykkeitä, hoitaa kuorma-autokuljetukset sekä järjestää opetusta ja harjoittelua.

(*) Tuontipäivämäärä 27.5.2009. 500 grammaan valmista kahvia tarvitaan n. 588 g raakakahvia.

(**) Paahto, jauhatus, pakkaus, pakkausmateriaali, etiketit, ryhmäpakkaus, tukkumyynnin kulut, yleiskulut, kate.

9. MIKSI OSTATTE TUOTTEET ULKOMAILTA, ETTEKA SUOSI KOTIMAISTA TUOTANTOA?

Reilu kauppa tarjoaa vaihtoehtoisen ulkomaiselle halpatuonnille, jossa tuotteiden alkuperä on usein tuntematon tai epämääräinen. Suuri määrä Suomessa myydyistä käsiröistä on ulkomailla tuotettuja, koska tuotantokustannukset kehitysmaissa ovat pienemmät kuin Suomessa, ja monen kotimaisena pidetyn tuotteen raaka-aine, kuten puuvilla, on peräisin Etelän tuottajien pelloilta. Reilun kaupan käsitöissä

myös tuotteen jalostusarvo jää alkuperämaahan.

Jokaisen tuotteen takana on elävä ihminen erityisine taitoineen ja osaamisineen. Maailmankauppojen tuottajat voivat olla perheitä, pieniä osuuskuntia, naisryhmiä, vammaisten työpajoja tai suurempia osuuskuntia, jotka muodostuvat useista pienemmistä tuottajaryhmistä. Kyseessä ovat aina käsityöläiset, joilla ei ole mahdollisuutta päästä suoraan markkinoille

esimerkiksi taloudellisista tai maantieteellisistä syistä. Oikeudenmukainen hinta, hyvät työolot ja pitkät kauppasuhteet antavat tuottajille mahdollisuuden elättää itsensä ja perheensä omalla työllään, omalla kotiseudullaan, paikallista käsityöperinnettä vaalien. Köyhyys ja eriarvoisuus kehitysmaissa ovat kasvualustoja rajoja ylittävälle ongelmille, kuten rikollisuudelle, väkivallalle ja ääri liikkeille.

10. MISTÄ SAAN LISÄÄ TIETOA?

Lue lisää reilun kaupan periaatteista ja tuottajista Maailmankauppojen liiton verkkosivuilta. Lähimmän Maailmankauppasi löydät samasta osoitteesta.

 WWW.MAAILMANKAUPAT.FI